

јули, 2022 година

АРХИВСКИ БРОЈ:

Согласно Извадокот од Нацрт-записникот од Педесет и петтата седница на Владата на Република Северна Македонија, одржана на 28 јуни 2022 година, а во врска со Годишниот план за проценка на ризици од корупција, согласно Извештајот за усогласеност на ГРЕКО (петти круги на евалуација), а во однос на Препораката II, и согласно член 49 став (1) и член 55 став (1) од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.96/19 и 110/19), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе:

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИ ОД КОРУПЦИЈА ВО МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО ЗА 2022 ГОДИНА

1. Вовед

1.1. Цел на планот

Годишниот план за проценка на ризици од корупција во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за 2022 година е резултат на заложбите на Владата на Република Северна Македонија во борбата против корупцијата, а има за цел преку детектирање на слабостите во процесите и делокругот на работата на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство да придонесе за спречување на коруптивните појави, да обезбеди владеење на правото, како и квалитетен и ефикасен придонес во борбата против корупцијата.

Планот за проценка на ризици од корупцијата опфаќа различни аспекти, од дефинирање на корупцијата, до тоа што секој вработен може да стори за да ги идентификува и управува со етичките дилеми и ризикот од корупција. Овој план предвидува конкретни и ефикасни внатрешни и независни контролни механизми, редовни и повремени ненајавени ревизии во работните процеси.

Корупцијата е инхерентна и неизбежна појава во сите општества низ целата човекова историја и во секое општество врши ерозија на институционалните капацитети на Владата, го поткопува легитимитетот на државните институции, со што се намалуваат демократските вредности – довербата и толеранцијата.

Корупцијата претставува најголема закана за владеење на правото, демократијата и човековите права. Согласно позитивните законски прописи, надлежен орган во Република

Северна Македонија за донесување и спроведување на државните програми за превенција и репресија на корупцијата и судирот на интереси со акциски план, како сеопфатна антикоупциска стратегија е Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК), која исто така е надлежна и го следи остварувањето на мерките и активностите на акцискиот план. Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси со акционен план за нејзино спроведување 2021-2025 година е стратегија изготвена согласно визијата на општество засновано на највисоки етички вредности и интегритет, што на сите граѓани им овозможува еднаков пристап до одговорни и транспарентни институции и почитување на човечковите права и слободи. Годишниот план за проценка на ризици од корупција за 2022 година е изработен и донесен во насока на исполнување на горенаведениот стратешки приоритет.

Овој план се фокусира на утврдување на конкретни активности, и има за цел да воспостави систем на интегритет, односно мерки што ќе овозможат справување со корупцијата, идентификување на причините, условите и факторите што ја овозможуваат.

Релеватната законската рамка во Република Северна Македонија која ги регулира односите и активностите за градење на систем за интегритет и спречување на корупција е следната:

- Закон за спречување на корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на РСМ“ бр.12/19)
- Закон за лобирање („Службен весник на РСМ“ бр. 122/21)
- Закон за заштита на укажувачи („Службен весник на РСМ“ бр. 196/16)
- Закон за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на РСМ“ бр.90/09, 188/13 и 192/15)
- Кривичен законик
- Кодекс на етичко однесување на членовите на Владата и носителите на јавни функции именувани од страна на владата
- Закон за административни службеници („Службен весник на РСМ“ бр. 21/14, 199/14, 48/15, 154/15, 5/16, 142/16 и 11/18 и „Службен весник на РСМ“ бр. 275/19, 14/20, 215/21 и 99/22)
- Закон за вработените во јавниот сектор („Службен весник на РСМ“ бр. 27/14, 199/14, 27/16, 35/18, 198/18 и „Службен весник на РСМ“ бр. 143/19 и 14/20)
- Кодекс за административни службеници
- Политика на интегритет на Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство бр.01-3132/1 од 01.03.2022 година

Главен предизвик на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во 2022 година е ефикасно детектирање на ризиците од корупција и нивно соодветно санкционирање. За реализирање на ова цел неопходна е поддршката од заедницата, раководниот кадар, како и сите вработени кои мора да промовираат висок степен на

интегрите во раобтењето, нула толеранција на корупцијата, препознавање на сите облици на корупција и да ја поседуваат способноста да се спротистават на истата.

Специфичните цели на планот се:

- Постапување во согласност со Уставот и законите
- Професионално и непристрасно постапување од секое вработено лице, секое избрано или избрано или именувано лице на функција, со јавно овластување и службена должност, како и избегнување на евентуален судир на интереси
- Обезбедување на отчестност на работите од јавен интерес во областите во надлежност на министерството

1.2. Дефинирање на корупцијата и судирот на интереси

Согласно позитивната законска регулатива под поимот „корупција“, се подразбира злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба за остварување на корист, директно или преку посредник, за себе или за друг.

„Судир на интереси“ е состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.

„Приватен интерес“ подразбира материјален или нематеријален интерес на службеното лице што може да влијае врз неговото одлучување при вршењето на неговите јавни овластувања и должности.

„Ризик од корупција“ подразбира кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постапка која претставува можност за појава на корупција во рамките на државни органи, јавни претпријатија и други институции од јавниот сектор и кој ги вклучува прашањата за судир на интереси, неспоивост на функции, примање подароци и други нелегални плаќања, лобирање, недостаток на систем за заштита на укажувачи, измами, несоодветно користење на овластувањата, дискрециони овластувања, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на закон, тргување или недозволено користење на информации, транспарентност на постапки и документи и други прашања од значење за интегритетот.

Под поимот „интегритет“ се подразбира законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата во која се одговорно лице, односно се вработени, ги елиминираат ризиците и ги отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупција и со тоа обезбедуваат доверба на граѓаните во вршењето на јавните функции и во работата на јавните институции. Секој е должен во вршењето на функцијата, јавното овластување и службената должност да постапува совесно, стручно, одговорно, чесно, ефикасно и непристрасно. Службеното лице во извршувањето на јавните овластувања и должности е должно да ги почитува начелото на законитост, начелото на еднаквост, начелото на јавност,

етичките норми и професионалните стандарди, без дискриминација или повластување на кој било со целосно почитување на јавниот интерес. Службеното лице во вршењето на својата функција е должно да внимава на евентуален судир на интереси и при извршувањето на јавните овластувања и должности не смее да се раководи од лични, семејни, верски, партиски и етнички интереси, ниту од притисоци и ветувања од претпоставениот или од друго лице. Под поимот „службено лице“ се подразбираат сите избрани или именувани лица и вработените во јавниот сектор.

Корупцијата се јавува во бројни форми, од кои најчесто застапените се следните: злоупотреба на службената должност, давање и примање поткуп, тргување со влијание, користење на службените добра за лични потреби, судир на интереси, изнуда, измама, непотизам, кронизам и сл.

2. Фактори на ризици од корупцијата

„Ризикот“ претставува ефект од неизвесност врз целите, односно ризикот е можност да се случи нешто што ќе има влијание врз целите.

Под „фактор на ризик од корупција“ се подразбира се што може да поттикне вршење и толерирање на корупција.

Ризикот од корупција треба да се разбере како поширока категорија зашто може да биде производ од повеќе фактори на ризик.

Најчестата поделба на факторите на ризици од корупција ги опфаќа следните четири групи:

- Системски/надворешни фактори на ризикот од корупција;
- Институционални/организациски фактори на ризикот од корупција;
- Индивидуални/човечки фактори на ризикот од корупција;
- Фактори поврзани со оперативен процес во дадена област/сектор (пр. област – јавни набавки).

Општи мерки кои се однесуваат на спречување на корупцијата во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство се:

1. Јакнење на капацитетите на институцијата со посебен аспект на јакнење на интегритетот на вработените и градење на култура на нетолерантност кон корупцијата
2. Доследна примена на законската регулатива во справувањето со корупцијата
3. Доследно почитување на Етичкиот кодекс на административните службеници
4. Професионализација, департизација и деполитизација на вработените
5. Отчетност и транспарентност во справувањето со корупцијата
6. Спроведување на проценка на ризик од појава на корупција на работните места
7. Зајакната меѓуинституционална соработка во борбата против корупцијата

8. Зајакната контрола и надзор на јавните набавки и процесот на управување на јавните финансии
9. Зајакнување на довербата на граѓаните кон институциите и мотивирање да пријават корупција

3. Анализа на ризици од корупција и активности

3.1 Управување со ризици и подобрување на квалитет

Утврдување на ризици кои би можело да влијаат на спроведување на планираните цели а кои подоцна би биле предмет на ублажување и отстранување на ефектите од сите облици на коруптивни и или неетички однесувања. Управувањето со квалитет е системска и континуирана примена на различни инструменти во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, а со цел унапредување на работата и обезбедувањена подобри услови кои се во согласност со потребите на граѓаните. Ова практично подразбира блиска соработка со системот за квалитет ISO 9001:2015 и Заедничката рамка за проценка – ЦАФ (Common Assessment Framework – CAF) на Мрежата за јавна администрација на Европската Унија (EUPAN)

3.2. Опис на процесот и активности

За да се намали ризикот од корупција каде се подразбира кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постапка која представува можност за појава на корупција во рамките на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство потребно е да се намали веројатноста од судир на интереси, неспоивост на функции, примање на подароци или какви било други нелегални плаќања, лобирања, недостаток на систем од заштита на укажувачи, измами, несеоодветно користење на овластувања, дискрециони овластувања, и други дејствија и активности кои се елаборирани во Законот за спречување на корупција и судир на интереси.

За таа цел ќе министерството формира институционално работно тело/група кое ќе се грижи за зададените задачи, а ќе биде представувано од лице задолжено за интегритет и неговиот заменик кои ќе се грижат за законито, непристрасно, етичко, транспарентно вршење на работи со кои службените лица го чуваат својот интегритет и угледот на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Одговорните лица и вработените ќе ги елиминираат ризиците и ќе ги одстранат сомнежите во можноста од појава на корупција а тоа ќе придонесе кон и овозможување и зголемување на доверба на граѓаните во вршењето на јавните функции и работата на министерството.

- Лицето задолжено за интегритет ќе ги информира сите сектори, и органи во состав за Програмата за заштита од корупција и ќе им се достави потребната документација, формулари и прирачникот каде ќе се објасни целиот процес на работење.

- Во координација со сите сектори и органи во состав министерството ќе изработи стратешки документ каде ќе бидат извоени сите слаби страни и можности за корупција во областите и делокругот на работењето.
- Идентификување на посебните причини условите и факторите кои ја овозможуваат корупцијата во подсекторски области
- Воспоставување на алатки и контролни механизми на детектираните ризични области со предлог решенија за нивна превенција и спречување
- Јакнење на капацитетот за интегритет на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и сите вработени преку промовирање на активна транспарентност во работењето и континуирано спроведување на обуки за подобрување на професионалните компетенции на вработените.
- Навремено постапување и остварување на потребните услуги кон правните и физичките лица кои се во релација со Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство согласно законските рокови.
- Почитување на законските прописи и Кодексот за административни службеници
- Координација и соработка со Државната комисија за спречување на корупција.
- Следење на промените.

Акциски план за реализирање на активностите:

Мерка	Активност	Надлежност	Рок	Финансиски импликации
Воспоставување на работно тело/група за интегритет	Номинирани се лице за интегритет и заменик	Кабинет на министер	реализирано	/
Изработка на документи потребни за ефикасно и ефективно спречување на корупција	Стратегија за ризици, Формулари Анкетни прашалници	Лице одговорно за интегритет и заменикот, Сектор за човечки ресурси, Сектор за финансиски прашања,	јули - август	/
Лоцирање на места кои се подложни на коруптивни активности	По анкетата по сектори лоцирање на најризичните сектори со можност за корупција	Лице задолжено за интегритет и заменикот	јули - август	/
Заштитено укажување од укажувачи.	Прибирање на информации за можно извршување или	Овластено лице за прием на пријави	континуирано	/

	изгледност дека ќе се изврши коруптивна или друга неетична активност	доставени заради заштитетно внатрешно пријавување		
Превентивни мерки за спречување на корупција	Анкета, обука и локација	Лице задолжено за интегритет и заменикот	јули – август	/
Активни мерки за санкционирање на корупција	Комуникација со државните органи надлежни за санкционирање на корупцијата	Лице задолжено за интегритет и заменикот	декември	/
Анализа на состојбата пред и по активирање на мерките	Извештај од состојбата од сите сектори и органи во состав	Лице задолжено за интегритет и заменикот	декември	/
Показатели на успешност од активирање мерки	Екстракција на информации добиени од секторските извештаи	Лице задолжено за интегритет и заменикот	декември	/
Извештај	Сублимација на релевантите информации во правно формален документ	Лице задолжено за интегритет и заменикот	декември	/

МИНИСТЕР,
Љупчо Николовски

Изработил: Кристина Петрова, помлад соработник
Контролирал: Жарко Ераковиќ, државен советник за стратешко планирање
Согласен: Rexhail Ismaili, државен секретар